

LA PRINCESA I EL PÈSOL

Fitxa tècnica i artística

200 Years
HANS CRHISTIAN ANDERSEN
The FAIRYTALES

Edició commemorativa de l'any Andersen

Egmont Imagination & A.Film A/S
Magna films en cooperació amb DRTV I super RTL
Adaptació de Gareth Williams

Durada 20' aprox.

EL SENTIT DEL CONTE

Aparentment sembla un conte simple i absurd, però el missatge és clar: com se sap que hom pertany a un col·lectiu o classe?, quins són els trets definitoris? El tema del criteri, aquí representat per la sensibilitat exquisida de la princesa, és un fet. El patró, -el pèsol en aquest cas-, és el qui decanta la balança. La qüestió de l'aparença i l'autenticitat, del semblar i ser, són temes que es repetiran en els contes d' *El vestit nou de l'emperador* i de *L'aneguet lleig*.

ABANS DE VEURE LA PEL·LÍCULA

1. El títol i la caràtula

1. Quina diferència hi ha entre els títols?
2. Ens suggereix el mateix dir la "princesa del pèsol" que "la princesa i el pèsol"?
3. Amb quin dels dos títols es coneix més? (Potser caldrà fer un petit treball de recerca a biblioteques o a Internet)

Preguntes sobre la caràtula

1. Què veiem en aquestes portades?
2. A qui representen? Són els protagonistes de la història?
3. Com ho sabem?
4. Quins sentiments expressen?
5. Quins elements del dibuix expressen aquests sentiments?
6. És estiu, primavera, hivern o tardor?
7. Per què creus que té o tenen aquesta expressió?
8. Quins aspectes de la portada et criden més l'atenció?

9. Podem dir algunes coses sobre la composició, els colors, els plans, l'entorn que emmarca la portada, etc.?
10. Quin moment del conte il·lustra aquesta portada?
11. Quin tipus de dibuix t'agrada més i per què?
12. T'imagines com seran les altres imatges del conte a partir de la portada?

PER COMPRENDRE

1. On, quan i com passa l'acció?
2. Qui és el protagonista d'aquest conte: el príncep, la princesa, el pèsol?
3. Quina relació hi ha entre els personatges de la història?
4. En el fons, de què tracta el conte?
5. Podria passar avui?
6. Creus que el conte té un final versemblant?
7. Pots imaginar un final més original? Com seria?

LA TEMÀTICA

Pla de discussió. "De bo de bo"

Sembla que al conte el príncep ha de trobar una princesa de bo de bo i no una falsa princesa. Es podria proposar als alumnes de pensar criteris per distingir una cosa vertadera d'una de falsa:

- Com podem distingir un arbre vertader d'un arbre fals?
- Un nom vertader d'un nom fals
- Una joia vertadera d'una joia falsa
- Una història vertadera d'una història falsa
- Una joguina vertadera d'una joguina falsa
- Un rei vertader d'un rei fals
- Un amic vertader d'un amic fals

PERSONATGES

Com reaccionen sentimentalment els personatges?

Pots detectar algun moment del conte on sigui molt explícit algun dels següents sentiments per part dels personatges principals?

	Sentiment	Personatge	Moment del conte
Tristesa			
Temor			
Plaer			
Amor			
Sorpresa			
Disgust			

AJUDA

Ira : fúria, ultratge, ressentiment, còlera, exasperació, indignació, aflicció, acritud, fastigejament, irritabilitat, hostilitat, violència, odi, etc.

Tristesia: pesar, malenconia, pessimisme, llàstima, autocompassió, solitud, abatiment, desesperació, aflicció, esllanguiment, etc.

Temor: ansietat, aprensió, nerviosisme, preocupació, consternació, inquietud, cautela, incertesa, por, terror, fòbia, pànic, etc.

Plaer: felicitat, alegria, diversió, orgull, embadaliment, gratificació, satisfacció, eufòria, èxtasi, etc.

Amor: acceptació, simpatia, confiança, amabilitat, afinitat, devoció, adoració, afecte, estima, tendresa, consideració, predilecció, etc.

Sorpresa: commoció, desconcert, admiració, estranyesa, atordiment, estupefacció, esbalaïment, meravellament, etc.

Disgust: menyspreu, avorriment, aversió, disgust, repulsió, desplaer, desgrat, pena, aflicció, sofriment, turment, empipament, molèstia, decepció, malestar, etc

Vergonya: culpabilitat, molèstia, disgust, remordiment, humiliació, arrepeniment, mortificació, contrició, deshonor, etc.

Adjectivar els personatges.

Buscar-los-hi caràcters que els defineixin tant físicament com anímica. Per exemple, quan es diu:

Una vegada hi havia un príncep (**formal, educat i ben plantat**) i li calia una princesa (**honrada, intel·ligent i bufona**) de bo de bo. Ell va donar ben bé la volta al món per trobar-ne una, però sempre tenien alguna cosa que no li acabava d'agradar.....

AJUDA

Trets físics

Algunes observacions que es poden fer

- Aspecte físic general: alt, prim, ros, fort, menut, fornit, guapo, lleig, atractiva, bonica, etc.

- Com es mou: elegant, nerviós, lent, pausat, etc.

Trets de comportament

Buscar entre aquests adjectius el que vagi bé per a usar en la descripció dels personatges

Bondadós	Perseverant	Generós	Humil
Calmat	Solidari	Indiferent	Obedient
Tolerant	Ordenat	impacient	colèric
Pacient	voluntarios	sincer	respectuós
Delicat	amical	bondadós	apassionat
Reservat	-----	-----	

ELS TEMES

Semblar i ser

En el conte la princesa tota xopa no sembla gens una princesa i per això cal verificar si ho és de veritat o no. Aquesta qüestió ens porta a preguntar-nos per la distinció entre el que són les coses i les seves aparences

Pla de discussió

- De vegades passa que les coses o les persones semblen una cosa i en són una altra?
- Pots posar algun exemple de persones o situacions que aparenten una cosa i en són una altra?
- Els actors són com els personatges que representen?
- Alguna vegada tu has aparentat ser d'una manera que no eres?
- Quan et disfresses ets tu o fas veure que ets un altre?
- En alguna ocasió t'has confós perquè has pres una aparença com a realitat?
- Pots buscar sinònims de realitat?
- Pots buscar sinònims d'aparença?
- Tenim maneres de distingir la realitat de l'aparença?

Com podem saber què és veritat i què no?

Pensa què has de fer per saber segur aquestes coses:

- a) Et sembla que s'ha fet tard i vols saber l'hora
- b) Vols verificar si una joia és autèntica
- c) Demà vas d'excursió i vols saber si demà plourà
- d) Veus una pel·lícula i vols saber si es referia a un cas real?
- e) T'agrada físicament un xicot o xicota i vols saber com és
- f) Vas de viatge i vols conèixer un país a fons
- g) De vegades sembla que hagis somniat una cosa que ha passat?
- h) Et preguntes si la gent és tant fresca com sembla
- i) Hi havia altres maneres de saber si la princesa del conte era de bo de bo?

LES HABILITATS DE PENSAMENT

PER QUI NO CONEIX EL CONTE

Fer inferències

1. Dels títols dels contes.

Aquest exercici es pot fer abans de començar a llegir el conte. Es tracta de respondre a: què es pot inferir de contes que es diuen...:

- La princesa i el cigró
- La princesa i l'avellana

- La princesa i el préssec
- Una princesa de bo de bo
- La princesa i el príncep
- La princesa i el pèsol

Endevinar

- Si expliquem per primera vegada la Princesa i el pèsol, fem-ho de manera que els nens i nenes vagin endevinant la seqüència narrativa següent. Es tracta d'anar explicitant les expectatives. A mig conte podem preguntar:

- Creus que obriran la porta a la princesa?
- Com passarà la nit la princesa?
- La prova serà suficient per saber que és una princesa?

- Si tenim a mà els dibuixos d'una versió gràfica, es pot anar creant l'expectativa necessària per a construir el conte a partir dels elements que vagi donant la mestra.

Hipòtesis

Pensar com s'hauria pogut solucionar el conflicte que representa saber si és una princesa de bo de bo, tot buscant criteris raonables, sense desmerèixer aquells que siguin molt imaginatius.

Observar

- Per a la observació, és molt convenient usar els mitjans auditius i els visuals. Fer-los adonar dels detalls visuals i sonors. L'element visual, a partir de diversos contes. El sonor, a partir d'alguna gravació que tingueu dels contes o d'alguna cinta de vídeo.

- Observació visual. Partir d'un llibre il·lustrat, unes diapositives o un PWP. Mirar atentament els colors, les formes, el que s'insinua, etc. Farem una lectura atenta i deixarem que els estudiants parlin espontàniament del que veuen. Poc a poc anirem introduint preguntes d'observació i interpretació:

- Te l'imaginaves així?
- Per què creus que l'ha dibuixat així?
- Creus que és el color que li escau?, etc.

PER QUI CONEIX EL CONTE

Seqüenciar

- Posar en ordre aquestes tres imatges

Buscar alternatives

- Fer preguntes. Enmig de l'explicació del conte o en acabar, es pot suggerir al grup de pensar què podria fer la protagonista per no haver de passar la prova del pèsol. Segons l'alternativa que plantegin, seguir interrogant altres possibilitats, tot explorant el conte.
- Finals alternatius. Triar distints finals pel conte, final còmic, dramàtic, exòtic, inquietant, sorprenent, etc.

Anticipar conseqüències

- Què hagués passat si:
 - No hagués plogut
 - Si hagués marxat corrents en veure que no podia dormir
 - Si s'hagués adonat que hi havia un pèsol, just abans d'anar al llit
 - Si hagués dormit tota la nit com un liró

Seleccionar possibilitats

- Què és possible? Pregunta quines coses serien possibles i quines només probables en el conte:

- És possible que la princesa fos una impostora?
- És probable que la princesa fos una impostora?
- És possible que es pugui notar un pèsol sota tants matalassos?
- És probable que es pugui notar un pèsol sota tants matalassos?
- És possible que sigui l'única manera de saber si algú té sang reial?
- És probable que sigui l'única manera de saber si algú té sang reial?

Es poden fer primer les preguntes de possible i després les de probable o a la inversa. Estimular els estudiants a fer preguntes d'aquest estil i anar valorant el que és possible i el que és probable.

Imaginar: idear, inventar, crear

- Inventar un nou personatge que es fiqui dins el conte a l'estil de les tres bessones.
- Allargar el final del conte. Tot explicant el que va passar després. Aquest final es pot allargar només un xic o pot ser l'inici de tota una altra història, com en el cas d'una saga. Recordeu que hi ha exemples literaris d'aquesta forma creativa.

Semblances i diferències

- Quantes menes de matalassos diu el conte que hi posa la vella reina?. De què són els matalassos? Quina diferència hi ha entre uns i altres?
- Avui dia també són així els matalassos?. De quantes menes en coneixes?. Quines diferències hi ha entre uns i altres?
- En comú. Buscar semblances i diferències entre alguns contes d'Andersen Per exemple: buscar una semblança i una diferència entre "L'aneguet lleig" i "La princesa i el pèsol"

Interpretar

- Fer teatre. Després de llegir el conte, fer grups i que representin l'escena de com dorm la princesa. Veurem com la mateixa escena pot haver estat entesa i comunicada de maneres diferents.

AL FINAL DEL CONTE

Comparar i contrastar

- Es pot treballar amb: més bonic, més llarg, més divertit, més màgic, etc., fa més por que, fa més riure que, etc. I també amb menys bonic que, menys llarg que, menys divertit que, menys màgic, etc.; fa menys por que, fa menys riure que, etc.
- Comparar distints contes entre ells. Aquest exercici permet ampliar el nivell de comparacions amb altres contes que els infants coneguin i els dona l'oportunitat d'explicitar les semblances i diferències.

Definir

- Adjectivar. Refer el conte i on diu princesa o príncep posar-hi almenys dos adjectius. Per exemple: UNA vegada hi havia un príncep (**elegant i honrat**) i li calia una princesa (**senzilla i feiner**) de bo de bo.

Buscar i donar raons

- Un per què. El "per què" està inclòs en moltes activitats. Els contes són una font inescapable per exercitar l'argumentació i valorar les argumentacions millors. Ens podem fer un qüestionari per cada conte, però és millor que els estudiants s'acostumin a fer preguntes. I encara podem usar un bloc estàndard de qüestions com ara:

Per què ho fa?

Per què ho diu

Per què hi va?

- Classificació raonada (donar raons). Es tracta de repassar els distints personatges dels contes, en primer lloc els protagonistes, més endavant els secundaris, seguint el criteri:

- M'agrada perquè....
- No m'agrada perquè....
- Em fa ràbia perquè....
- El trobo divertit perquè....
- Em fa riure per què.....

Relacions de causa i efecte

- El conte a l'inrevés. Explicar el conte: de primer pot ser repetir-ne un dels coneguts, a través de les causes i els efectes que aquells produeixen, és a dir, començant a l'inrevés, per exemple: Una princesa es va casar amb un príncep ja que....

Relacions de part-tot

- Idear un trencaclosques amb una imatge del conte. Construir-lo i fer-lo. Es poden fer tantes propostes com grups hi hagi.

- Un bocí. Mostrar personatges o escenes i relacionar-les amb tot el conte. Això es pot fer amb làmines, diapositives, etc. És un bon treball per improvisar i serveix per veure si s'ha comprés i assimilat la narració. Aquest exercici exigeix capacitat de síntesi i permet anar al tot a partir d'una part.

Relacions de fins i mitjans

Plantejar-se el tema de fins i mitjans en el conte:

- El pèsol és un mitjà o un fi?
- Per què serveix el pèsol?
- Quan el pèsol podria ser una finalitat?

Interpretar

- Actualitzar. Explicar el conte amb tots els ingredients fonamentals que tingui, però en un especialment pensat des d'avui.

Improvitzar

- Titelles. Amb algun mitjà vell s'improvisen titelles i s'improvisen els personatges del conte que es vol explicar. Si convé, se'ls pinta o s'hi afegeixen detalls: llana pels cabells, llengua amb una cartolina, etc.

Traducció de l'oral a la mímica i a l'inrevés

- Escenificar. Representar el conte mentre algú l'explica. Cal coordinar les paraules (la narració) amb el gest. Pot ser a partir d'un cassette o en viu.

Traducció de l'oral al plàstic i a l'inrevés

- Fer un dibuix que representi el conte, és a dir, que tothom s'adoni que aquell dibuix pertany a aquell conte. Abans de dibuixar podem discutir quin ha de ser el tema del dibuix.
- Conte - quadre. Proposar tres quadres per exemplificar el conte i anar augmentant fins que hom vulgui. Argumentar de mica en mica, fins que els tinguem tots integrats en una sola història.

Traducció de l'oral al llenguatge musical i altres

- Escenificar tot el conte buscant una banda sonora adient. Si, per exemple, en feu una versió oriental, caldrà buscar la música adequada.

Sintetitzar

- Triar un objecte o una paraula o un dibuix que representi el conte
- Resumir el conte en una frase. Que cadascú l'escrigui en un paper anònimament i triarem la més adient.

IDEAR VERSIONS

- Explicar el conte de del punt de vista de la reina.
- Explicar el conte de del punt de vista del pèsol.
- Explicar el conte de del punt de vista d'alguns dels criats

ACTIVITATS QUE SE'N PODEN DERIVAR

- Escenificar la situació de l'arribada de la princesa per part de diferents grups i comentar el to dramàtic que li imposen uns, el to còmic o alarmista d'altres, etc.
- Actualitzar el conte
 - Per què ha de ser una princesa?
 - Quin és el paper del pèsol en aquest conte?
 - Per què ha de ser un pèsol?
 - Per què ha de passar en un castell?
 - Podríem escriure un conte com aquest sense princesa, ni príncep ni pèsol?

Autoavaluació

- Què he après?
- Perquè m'ha servit haver vist i haver parlat d'aquesta pel·lícula?
- Què és el que més m'ha agradat de la pel·lícula?
- Després de veure la pel·lícula, de les converses que hem tingut, dels exercicis que hem fet, ha canviat alguna cosa en el meu pensament o en els meus sentiments?